

Bergkerk Dienst zondag 10 januari 2021 : Het Begint....

Lieve mensen, gemeente van Jezus Christus

Vandaag de eerste verzen van het Evangelie van Markus. Het is het oudste en tegelijk ook het kortste Evangelie. Markus is overigens de enigste van de vier ons bekende evangeliën die zijn de verhaal over Jezus Christus ook expliciet 'evangelie' noemt: goede boodschap. Voor Markus wortelt dat woord evangelie in de profetische traditie .

In het bijzonder de profetische traditie van de 2^e Jesaja, die tijdens de ballingschap van een deel van het joodse volk in Babel zijn volk in Gods Naam troost en moed inspreekt vanuit zijn vertrouwen in Gods nabijheid en Gods weg met mensen door de diepte heen. Want die God is een verlossend en bevrijdend Go, die mensen niet vast pint op een schuldig verleden, maar met hen verder wil naar een toekomst van vrede liefde en recht. Ook die w2e Jesaja noemt zijn hoopvolle boodschap: Evangelie. Ja nog preciezer: evangelie van heil en vrede. Want daar gaat het God om . Dat is wat God met mens en wereld op het oog heeft.

In die profetische traditie schrijft Markus zijn Evangelie. Voor Hem wordt de waarheid van die goede boodschap van Jesaja werkelijkheid in het leven van Jezus van Nazareth. In Hem wordt Gods inzet voor heil en vrede onder mensen ten volle zichtbaar.

Markus begint zijn verhaal in de woestijn. Bij het woord woestijn moeten we vooral denken aan het Engelse woord voor woestijn: desert, dat vooral betekent: eenzaamheid, verlatenheid, leegte, onherbergzaamheid. Je kan er leven, je kan er eten (sprinkhanen en wilde honing), maar het is vooral een overleven. Een leven dat nauwelijks kan opbloeien, dat marginaal is. Het is een leven in de marge, aan de zelfkant van de samenleving. Daar waar het leven een harde strijd is om te overleven.

In dat licht zijn er vele woestijnen in deze wereld. Gebieden, waar mensen nauwelijks aan leven toekomen, vanwege honger en armoe, vanwege ellende en geweld. Maar ook in onze welvaartsmaatschappij kennen wij meer en meer woestijnen, plekken waar leven steeds moeilijker wordt. Denk maar aan het toenemende aantal dak- en thuislozen, voor wie het leven dagelijks een harde strijd is om het bestaan. Denk maar aan het toenemende aantal mensen, dat gebruik maakt van de voedselbanken. Een en ander wordt in onze dagen nog eens versterkt door de corona pandemie.

Maar ook geestelijk is er veel leegte. De kaalslag van normen en waarden, de verlakking van saamhorigheid, solidariteit en betrokkenheid., die even weer oplichtte bij het begin van de pandemie, maar inmiddels weer meer en meer vervangen is doorzelfzucht en egoïsme. Ook de leegte aan idealen, waardoor meer en meer onverschilligheid en cynisme de boventoon gaan voeren.

Maar anderzijds is de woestijn bijbels ook de plek waar het volk Israël ooit de geboden kreeg. Geboden als wegwijzers naar een menswaardige samenleving. Geboden die mensen op elkaar aanwezen als zusters en broeders, als medemensen van elkaar. Geboden die recht willen doen aan de menswaardigheid van ieder mens. Geboden, die mensen met elkaar verbindt, maar ook ruimte geeft om binnen die verbondenheid tot ontplooiing te komen als mens en dat in veelkleurigheid en in verscheidenheid. Geboden die je niet op jezelf terugwerpen, maar die juist je zorg en aandacht vragen voor mensen die niet mee kunnen komen. Geboden waarin niet het recht van de sterkste voorop gaat, maar het recht van de zwakste voor op staat.

Die wegwijzers baanden als het ware een weg door de nauwelijks leefbare woestijn naar een samenleving, waarin liefde vrede en recht ten volle kunnen opbloeien. De tocht door de woestijn was als het ware een leerweg voor mensen om zich Gods wegwijzers eigen te maken. Een leerweg om tot een waarachtig menselijke samenleving te komen. Dat was de belofte die geboden inhielden. Dat is wat Jesaja zijn mensen in de ballingschap voorhield.

En naar het idee van Markus moet dat opnieuw gebeuren, pas dan kan het land van Gods Belofte weer gaan bloeien. Mensen moeten terug naar de woestijn om daar de geboden opnieuw te leren. Ze moeten terug keren naar God en zijn beloftevolle geboden. Want het is zonde, zonde van mensen, dat zij zich niets gelegen laten liggen aan die wegwijzers van de humaniteit. Het land van Gods Belofte verkommert en is een sociale woestijn geworden. En dat is zonde , zonde van mensen.

En daarom treedt Johannes als een profeet in de woestijn naar voren om mensen op te roepen tot inkeer te komen en zich te laten dopen tot vergeving van zonden, dat wil zeggen weer in het reine te komen met God en zijn geboden. De doop in de Jordaan is dan ook te verstaan als een nieuwe intocht in het land, waar Gods Belofte van heil en vrede in het doen van de geboden weer kan opbloeien.

En Markus laat het héle volk als het ware opnieuw beginnen. Alle inwoners van Judea en Jeruzalem stromen toe, komen naar de woestijn en komen tot inkeer. Ze beseffen kennelijk dat ze verkeerd bezig zijn, dat niet God Koning

is in hun leven, maar dat zij vooral zichzelf zoeken in hun zelfzucht en hebzucht en machtzucht. En dat is zonde, zonde van mensen. Johannes oproep impliceert de terugkeer naar de geboden van liefde en recht. En zo wil Johannes de weg opnieuw vrij maken voor het Evangelie van heil en vrede.

En hij doet dat in vertrouwen, dat God dat Evangelie van Heil en Vrede zal doorzetten en dat Hij zich opnieuw met mensen zal verbinden in de persoon van een mens, die ten volle vervuld is van de Heilige Geest en die die Geest aan mensen zal doorgeven en hen zo kracht zal geven om dat Evangelie van Heil en Vrede, in woord en daad uit te dragen en om Gods Koningschap te concretiseren in het leven van alledag.

En ineens is Hij er in de persoon van Jezus uit Nazareth. Hij komt om zich door Johannes te laten dopen. Zo wil Jezus volledig de weg van Israël gaan. De doop van Jezus is op te vatten als een daad van solidariteit. In Jezus toont God zich als het ware solidair met al die zondige mensen, die met hun doop belijden dat zij te kort schieten in hun menselijke roeping een mens van God, een medemens te zijn en die zich laten reinigen voor een vernieuwd leven van toewijding aan God en mensen in het licht van Gods Belofte en gebod.

Want daarom gaat het Jezus in Gods Naam. Om al die mensen. Hij verbindt zich met mensen en trekt met hen de diepte door, deelt hun lot, wil met hen te maken hebben en deelt hun leven om hen te bevrijden tot een vernieuwd bestaan als mens van God en medemens van elkaar. Daarvan is de doop het teken. Een teken van Gods liefde en genade voor mens en wereld. Een teken van Gods verbondenheid met mensen, zijn kinderen. God laat zijn mens niet los, niet ondergaan, niet verdrinken in het leven. Maar hij doet hen opstaan en verdergaan.

In de doop laat Jezus zich kennen als een waarachtig mens, een medemens, een broeder. En zo is Jezus een waarachtig mens naar Gods hart, naar Gods bedoeling. Zo wordt Hij Zoon van God. Dat wordt van Gods kant onderstreept door het gebeuren bij de doop: de Geest die als een duif neerdaalt en de stem die uit de hemel klinkt: deze is Mijn Zoon, de Geliefde, in hem heb ik welbehagen.

Overigens niemand heeft dit gezien. In Markus wordt verteld, dat alleen Jezus het gezien en gehoord heeft. Wij moeten het ook hier van horen zeggen hebben. Pas gaandeweg in de verkondiging van het Koninkrijk van Gods vrede in woord en daad zal blijken dat Jezus metterdaad ten volle vervuld is van Gods Geest en uit de kracht daarvan leeft. Hier nog niet, maar Markus maakt het ons al duidelijk in welk teken het leven van Jezus zal staan: in het teken van Gods Naam en Gods Geest. Hij laat het de hemel verkondigen.

Daarheen verwijst ook de Geest, die als een duif boven het water van de Jordaan zweeft en neerdaalt. Het roept het beeld uit Genesis 1 op, waar de Geest van God boven de wateren zweefde om een einde aan de chaos te maken en ruimte scheppen voor leven en samenleven. In die Geest zal Jezus zich inzetten tegen de chaosmachten van onrecht en onmenselijkheid en zal hij daadwerkelijk ook ruimte scheppen voor het goede leven van mensen met elkaar.

Daarheen verwijst ook het beeld van de duif. Het roept de duif uit het verhaal van Noach op, die aankondigt dat de chaosmachten zijn bedwongen en dat er weer leven mogelijk is op aarde. In Gods Naam zal Jezus diezelfde boodschap brengen: het leven het goede leven op aarde is mogelijk, want God laat de aarde niet verloren gaan. Maar dat kan niet zonder strijd tegen de chaosmachten, die het leven van mensen telkens weer dreigen te overspoelen, te verpesten, te bederven. Die chaosmachten zijn akelig actueel en als ze religieus gemotiveerd worden is het helemaal godgeklaagd.

Jezus heeft dat Evangelie van het goede leven en samenleven niet alleen verkondigd, Hij heeft die boodschap ook in de praktijk van zijn leven gebracht. Als mens onder de mensen. En zo werd Hij al doende Gods geliefde Zoon, in wie God welbehagen heeft. Zoon dat wil vooral zeggen: als mens waarlijk beeld en gelijkenis van God de Vader in zijn doen en laten. Zoon wil vooral zeggen: Hij is de mens in wie Gods hart klopt, Gods Geest ademt, Gods liefde stoomt en Gods genade leeft.

Dat alles wil Jezus aan ons doorgeven door ook ons te vervullen met die Geest van God. En daarin maakt Jezus ook duidelijk dat wij mensen evenzeer Gods kinderen, zonen en dochters, Gods geliefden zijn.

Maar de vraag is: willen wij dat zijn? Willen wij wel leven op de adem van zijn stem? Klopt Gods liefde voor mens en wereld in ons hart? Willen wij wel Gods kinderen zijn door ons met elkaar te verbinden en er voor elkaar te zijn als medemensen? Willen wij mensen zijn in wie God welbehagen heeft.

Aan God zal het niet liggen. Die heeft maar al te graag behagen in ons allen, want Hij heeft ons lief als zijn geliefde kinderen en heeft het beste met ons voor. Dat heeft Hij ons in Jezus laten zien.

Amen.